Anul I. Octombrie-Noembrie 1939 No. 7-8

Inreg. Trib. Durostor No. 8

BORA
(VISCOLUL)

REVISTA LITERARA ŞI ŞTINŢIFICA

IRFAN FEUZI
DIRECTOR,
propr. şi redactor responsabil

REDACŢIA ŞI AD-ŢIA
Strada Şcoalei No. 5
Silistra — România

CONŢINUTUL:

Tipografia „PROGRESUL" S. A. R. — Silistra

Anul I. Octombrie-Noembrie 1938 No. 7

B O R A
(VISCOLUL)
REVISTA LITERARA ŞI ŞTIINŢIFICA

IRFAN FEUZI
Director propr. şi red. responsabil

ABONAMENTE ANUAL:
In ţara lei 200, In străinătate lei 300

MULŢI ANI INAINTE.

La 16 Octombrie curent Majestatea Sa Regele Carol II a păşit voios în cel de al 46 lea al vieţii Sale.

Cu acest prilej poporul român şi-a arătat nemărginita dragoste pe care o nutreşte pentru părintele său.

Presa străină a revelat în articole extrem de elogioase excepţionala personalitate a maturului Suveran, scoţând în evidenţă realele Sale insuşiri de conducător şi organizator providenţial.

Sub luminata Sa egidă s'a pornit o puternică acţiune de ridicare a ţării pe toate tărâmurile.

Influenţa nefastă a politicianismului parazit a fost cu totul dizolvată în laborioasa efervescenţă a noilor timpuri de creaţie.

Graţie voinţei şi energiei Sale, am fost salvaţi de defetismul ce începuse să mineze sistematic încrederea naţiunii în propriile sale forţe.

Nevoile covârşitoare ale apărării naţionale au fost pe deplin satisfăcute. Astăzi prin munca şi înţelepciunea Marelui nostru Realizator, statul român are la dispoziţie o armată puternică, dotată cu armamentul cel mai perfecţionat, şi poate privi cu deplină încredere viitorul.

Ca întotdeauna, minoritatea turco-tătară ia parte la bucuria nobilului popor român cu tot entuziasmul şi urează Majestăţii Sale Regelui: mulţi ani 'nainte!

Bora

Societățile culturale turco-tătărești.

Societățile culturale joacă unul din cele mai importante roluri în viața unui popor. Ele sunt expresiunea categorică a nivelului intelectual la care a ajuns grupul etnologic din sânul căruia fac parte Cu cât o societate este mai înaintată cu atât numărul organizațiunilor, ce și-au asumat dificila și nobila misiune de a reflecta în producțiunile lor viața spirituală a acelei colectivități, este mai mare.

Minoritatea turcă-tătară, care s'a acomodat într'o largă măsură cu civilizația europeană posedă, în prezent, mai multe închegări cu caracter cultural sportiv Cei câțiva intelectuali inimoși, cari și-au luat o grea răspundere față de propria lor conștiință și conaționalii lor, au dat dovadă în repetate rânduri, că și-au înțeles pe deplin considerabila lor menire.

Deși insuficiente cantitativ, aceste mănunchiuri de inteligențe arzătoare, au desfășurat o intensă activitate pentru ridicarea conștiinței naționale a consângenilor lor.

Voi cita în aceste rânduri câteva din cele mai meritoase, cari au depus eforturi uriașe, comparativ cu posibilitățile lor materiale reduse la minimum, pentru promovarea ideii naționale, ca criteriu de educare a maselor populare.

Ca cea mai veche și mai bine pusă la punct organizație a tineretului turco-tătar, consider societatea culturală de sub conducerea domnului Memet Zecheria din Bazargic jud. Caliacra.

Această serioasă grupare, bucurându-se de colaborarea unei intelectualități de elită, a făcut turnee triumfale mai în toată Dobrogea, dând numeroase reprezentațiuni teatrale în centrele urbane cu o însemnată populație musulmană.

Având un program artistic din cele mai distinse, publicul a rămas pur și simplu extaziat în fața bogatelor resurse dramatice pe care ni le oferă trecutul nostru eroic și legendar.

Rolurile personagiilor, minunat interpretate, cât și dansurile noastre naționale, admirabil executate, au stârnit un entuziasm indiscriptibil în sânul asistenței delirante.

Jocurile și cântecele tipic tătărești în deosebi, au fermecat, prin originalitatea și puterea lor de expresiune a geniului popular, pe cei avizi de a-și auzi și a-și vedea viața lor transpusă pe scenă

Monologurile, recitate de tineri cu mult talent, au provocat, prin verva și spiritele scăpărătoare, un haz general în sală.

Dar costumele, incomparabilele costume crâmlene, scumpe și duioase vestigii moștenite de la strămoșii noștri, atât de armonioase și plăcute văzului, încât cu oarecare imaginație ne evocă într'un mod viu și emoționat, coloritul de basm al peisagiilor crâmlene

Din toată execuția artistică emană un sentiment divin, pur,

care ne făcea, indirect, să ne gândim la fraţii noştri robiţi de tirania bolşevică.

O altă grupare, cu o reputaţie cel puţin egală cu a celei dintâiu, este societatea culturală «Mehmet Niazi» din Constanţa, de sub conducerea aprigului luptător Mustafa Amed Muftiu.

In fiecare an, de două sau de trei ori, deobiceiu cu prilejul sărbătorilor religioase, au loc într'una din cele mai spaţioase săli de spectacole din capitala Dobrogii, mari festivităţi, închinate memoriei celor jertfiţi pe altarul cauzei noastre naţionale.

Această organizaţie dispunând de mijloace financiare mult mai mari, reprezentaţiile ei teatrale sunt căutate într'un chip deosebit de musulmani, sau chiar de cei de altă confesiune cari vin numai pentru a admira dansurile şi cântecele turco-tătăreşti, excepţionali de frumoase şi plastice. Serbarea este pregătită în toate amănuntele ei, cu luni de zile înainte, fapt care-i asigură un succes splendid, cu toate gusturile capricioase ale publicului contemporan.

Insfârşit, în capitala ţării, la Bucureşti, există o activă societate a studenţilor turco tătari. Această grupare, prin numeroasele serbări şi conferinţe ţinute, a făcut cunoscute tineretului universitar viaţa şi doleanţele crâmlenilor.

Cu prilejurile comemorării marilor noştri martiri şi barzi naţionali: Celebi-Gihan, Hamdi Keray Bay, Mehmet Niazi, s'au oficiat slujbe religioase pentru odihna sufletelor celor morţi pentru cauza sfântă, şi în cadrul unei impresionante manifestaţiuni artistice, s'au recitat admirabile versuri ale talentaţilor noştri poeţi, şi s'au executat, minunat, spiritualele noastre dansuri şi cântece populare.

In prezent societăţile noastre sunt foarte puţine faţă de numărul minorităţii turco-tătare, şi nu pot satisface, pe departe, cerinţele unei populaţiuni dornice de a se cultiva în sensul necesităţilor lor etnice şi naţionale.

Ar trebui s'avem încă minimum cinsprezece grupări de acest fel, pentruca toţi turco-tătarii să poată gusta din plin din harul nostru artistic.

Sfătuesc pe tinerii învăţători, energici, şi creatori, să închegheze un mic cerc cultural în jurul persoanei lor, şi să dea regulat şezători în localul şcolii. Cred că în modul acesta, o mare parte a dezideratului nostru naţional va fi realizată, fără prea multă bătaie de cap; avem nevoie de iniţiativă şi de muncă perseverentă.

Am mare nădejde, că înţelegătorii gospodari ai comunelor, vor da un sprijin neprecupeţit celor cari s'au hotărât să urmeze imperativele noastre naţionale, căci ştiut este că poporul care nu luptă şi nu activează intens, lăsând toate în grija destinului, este rostit să bâjbâie în întunericul ignoranţei eterne, neputând să se ridice la nivelul înalt al celorlalte naţiuni.

Un lucru vă mai cer: lăsaţi certurile şi întrigile, cari ne desmembrează şi ne slăbesc, făcându-ne incapabili pentru realizarea faptelor mari.

In speranţa, că sfaturile şi rugăminţile, pornite pornite din străfundurile inimii mele, vor găsi ecou în raţiunea voastră. şi că naţionalismul va fi mai puternic decât mizerabilele interese şi ambiţii personale, cari ne învrăjbesc frate cu frate, vă urez... aşa să ne ajute Dumnezeu.

Irfan Feuzi

Aguarelă de ramazan.

In satul tătăresc s'a înserat;
Văzduh, pământ e 'nvolburat,
In lumina ştearsă de amurg
Se'ntorc oamenii cu sârg.

Totu-i palid, diafan.
Colo'n, sus pe maidan,
Se ridică sveltă... o săgeată
Geamia alb'imaculată.

Pe minaret lumini s'aprind,
Paşii musulmani se'ntind
Spre moschee repejor,
Pe toţi îi trece un fior.

E ramazanul, ramazanul,
Luna sfântă din tot anul...
Purificare de păcate
Şi de viciile toate.

Tătarii mândri şi pioşi
S'aşează 'n rânduri credincioşi.
Din coran verset s'a recitat
Şi rugăciunea începe cadentat.

E tăcere, nici un zgomot,
Numai imamul spune tot.
Ei se roagă'n gând, cucernic
Celui Prea A tot Puternic...

RIDVAN FEUZI

Kızlar-mızga.

Mazlum curtu bıznın şarkta tan cellerı eskende
Cani tugan kart cıgıtler cavn-ın colun keskende,
Işte bu gun gârib curtnin bır gulu siz aştınız
Solgan tatar dunyasına kôp umutler şaç'ınız.

Iaksızlıklar arasında kırım aştan ôlgende
Kara tali, kara kalknın ûmûktlerın bôlgende
Anailarnın koz yaşları cetıştırdı sızlernı
Caş is'ıkbâl endı sızmen hairlasın ı ızlernı.

Kart dunyanın kurup kalgan şokrakları taşkanda
Eskı kartlar canı colda ızın coyıp şaşkanda
Cetıştınız ha' kınız yok „telli totay" bo'maga
Kerek bugun cıgıklermen bır safka sız tolmaga

ôznız kız bolsanızda sôzınıs er bolmalı
Sızın kelın ülernız cenk bolgan cer bolmalı
Urmak, yıkmak ışte bugun hur yetın temelı
Balauzdai şalt maişa urmaganın emeli.

Tek ılımmen, tek bılgımen dertımızın aitsakta,
Mekteplerde pek kôp okup „zakar" bilup kaytsakta
Şarkta inklâp duğmasa felsefemız, fenımız ..
Temel tutmaz „fencılıkmen" ış tûzelmez belımız.

ôz guşune bazınmagan bo gundenson yaşamaz
Hakkı içûn çekılgenler nafle kotek aşamaz
Kanını mezarlar ustune mekteplerın kurmalı
Gucu kolga algandan son „fen, ılımmen" turmalı

Işte zaman bozor ışnı ısti bugun bızlerden
Hem ılımlı, hem tufeklı, bız ıstimız sızlerden
Uyantayık şarkımıznı, şarklımız dep cırlayık
Meleuşemız, gûlûmıznen şarkımıznı şırlayık.

Hamdi Keray Bay

Reproducem mai jos articolul „Tătarii din Dobrogea și problema Crimeeană" pe care distinsul nostru colaborator, domnul Dr. Eiub Musa Temurtorm, îl publică in apreciatul ziar „Dobrogea jună" din 28/IX/1938.

Tătarii din Dobrogea și problema Crimeeană

In jurul unui denunț

Muftiul jud Constanta a fost reclamat de niște iresponsabili că ar fi un element periculos siguranței de stat și că ar activa pentru problema crimeeană.

Vom lămuri mai întâi ce se înțelege prin: problema crimeeană. Pentru oamenii de bună credință, dublați de calitatea de buni cunoscători ai situației geopolitice a Europei, problema crimeeană este o problemă de justiție internațională, o problemă care-și așteaptă deslegarea de foarte mult timp, constituind unul din spinii cari întrerup rotunjimea orizontului politic al Europei de Est.

Este o problemă internațională, fiindcă există un popor al Crimeei, care locuește actualmente acel pământ și care a cerut și cere neîncetat eliberarea sa de sub jugul Rusiei Sovietice. Acest popor are un trecut, o istorie care oglindește o viață națională de sine stătoare în decursul veacurilor. A fost supus cu forța de Rusia la 1783. S'a declarat independent în 1917 prin votul adunării naționale, care s'a întrunit la Bacce-Saray, sub președinția lui Celebi-Gihan și s'a opus în mod eroic în fața puhoaielor bolșevice ce-l cotropeau în 1918. Deci este un popor nedreptățit, care luptă cu sacrificiul vieții atâtor fii ai săi, pentru redobândirea libertății sale dierdute și care cere, pe baza drepturilor sale imprescriptibile opiniei publice mondiale, asistența morală acesteia. Așa este și așa trebue înțeleasă problema crimeeană de cei ce sunt de bună credință.

In Dobrogea, chestiunea Crimeeană constitue un element de intrigă, sau un foarte bun mijloc speculativ, de care te poți servi oricând pentru a lovi pe cineva.

Să ne explicăm: Turco-Tătarii din Dobrogea, din punct de vedere cultural şi social lasă mult de dorit. Aceasta nu-i un secret pentru nimeni. Tineretul intelectual al acestei populaţiuni, văzând starea de mizerie în care vegetează marea massă a consângenilor, a păşit, deşi cu paşi timizi, la unele măsuri de îndreptare. Acest merit îi au fără părtinire învăţătorii noştri, acei învăţători săraci, cari, cu salariul lor de suplinitori (chiar de ar sta 20 ani în post), se luptă zi de zi într'un fund de cătun dobrogean să ridice moralul acestei populaţii roase de cele mai mari flagele: analfabetismul şi sărăcia se luptă contra analfabetismului învăţând copii satului, le înalţă moralul dând serbări culturale, creind biblioteci şi în acelaş timp patrund mai adânc realităţile lor amare.

Speculatorilor, uscăturilor morale ale acestei populaţii, acest început de luminare prin cultură le-a părut dăunător, bine înţeles situaţiei lor de lipitori ale unei societăţi până eri în letargie. Şi atunci au început intrigile: că aceşti învăţători ar fi agenţi ai mişcărei crimeene, că ar fi iredentişti, ajungându-se să se spună că sunt şi comunişti. Acum câţiva ani o învăţătoare din Bazargic a fost destituită din învăţământ, sub învinuirea de a fi afiliată mişcărei crimeene. Tot pe vremea aceea, pare-mi-se, un învăţător foarte harnic dintr'un sat de lângă Constanţa a păţit la fel pentru acelaş motiv. Numărul acestor sărmani oameni, cari s'au făcut vinovaţi de faptul că au muncit în mod dezinteresat la luminarea celor din jurul lor, este mult mai mare. Acum câteva luni un alt învăţător din jud. Constanţa a fost tradus în faţa Tribunalului militar, care găsindu-l nevinobat, bine înţeles, l'a achitat.

Iar acum câtva timp, Muftiul Jud. Constanţa, care face parte tot din rândurile învăţătorilor, a fost reclamat că ar milita pentru cauza Crimeei, şi mi se pare că s'a şi trimis ordinul de a se face o anchetă.

Intr'adevăr, problema Crimeei găseşte un mare răsunet în sânul populaţiei Turco-Tătară din Dobrogea. Şi faptul e foarte explicabil: Românii americani, prin nenumărate meetinguri, au făcut cunoscută opiniei pub-

lice americane în timpul războiului dreptatea cauzei românești fără a înceta un moment a fi foarte loiali cetățeni americani. Ardeleanul din secolele trecute de subjugare și impilare a fost forțat să emigreze în America, de unde a privit întotdeauna cu dragoste și nostalgie pământul Ardealului și a cărui liberare a dorit-o din din tot sufletul.

O parte din populația din Crimeea, în urma grozavelor impilări rusești, a fost forțată să emigreze în Dobrogea și Turcia, de unde a privit întotdeauna cu nostalgie și dor pământul să natal. Astăzi când există un curent puternic de libertate națională în Crimeea, cu toată teroarea deslănțuită de bolșevici, Tătarii din Dobrogea, Turcia, Bubgaria și Polonia privesc cu toată simpatia cuvenită spre pământul lOr natal. Este logic să fie așa.

Pentru acei ce sunt de rea credință însă, acest lucru înseamnă lipsă de loialitate față de statul român, iredentism, comunism și câte și mai câte, — deși poate numai acestei populații nu i se poate imputa lipsă de credință față de Statul și Poporul Român. Populația Turco - Tătară din Dobrogea și-a făcut un titlu de nobleță din această lealitate față de Patria și adoptivă, — lealitatea isvorâtă din simțământul său atavic de a fi credincioasă jurământului prestat. Acest jurământ de credință, prestat de numita populație în Martie 1878 față de Statul Român, a fost și este considerat de tineretul turco-tătar din Dobrogea cu o tradiție de onestitate politică, pe care îi va pastra întotdeauna neștirbit în frumusețea lui morală

Trebue să se știe un lucru: că această populație, care a constituit înt'radevăr un exemplu de minoritate etnică, pildă de devotament față de România, are dreptul de a se cultiva în spiritul culturei sale. A ne cultiva în spiritul tradiției noastre în spiritul mentalităței și și limbei noastre, este un drept elementar, pe care se cade sa-l avem de deplin.

Iar mizerabilii din sânul nostru, cari sub masca unei ipocrizii interesate au semnat, sau acei cari i-au îndemnat, să faca un denunț în contra actualului Muftiu,

să ia aminte că acest lucru nu li se va ierta niciodată și deacum încolo îi va urmări disprețul nostru veșnic.

Temur Tornu Eiub

O inițiativă lăudabilă.

DOLEANȚELE POPULAȚIUNI MUSULMANE.

O delegațiune s'a prezentat d-lui Rezident Regal al ținutului Mării, înmânând un memoriu.

O delegație de intelectuali musulmani s'a prezentat d-lui Rezident Regal N. Ottescu, expunând doleanțele populației musulmane din Dobrogea.

Delegațiunea a prezeotat Excelenței sale memoriul pe care-i reproducem mai jos.

Inaltul demnitar a ascultat cu deosebit interes expunerea făcută de delegații populațiunii musulmane.

Excelenta sa și-a exprimat întreaga simpatie pe care o nutrește pentru această credircioasă populație și a promis că va căuta să satisfacă pe dep'in dezideratele exprimate.

Textul Memoriului

„Nu s'a împlinit un an decând Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, în marea Sa înțelepciune, a preluat în mâinile Sale conducerea destinelor iubitei Românii, preconizând legi și regulamente de covârșitoare importanță în cadrul unei noui Constituții, dând astfel un impuls nou, de propășire economică și redresare morală, acestei Țări.

Subscrișii intelectuali musulmani, prea plecați și și supuși cetățeni ai acestei țări, vă rugăm să fiți interpretul întregei populațiunii musulmane din acest Ținut, pe lângă M. S. Regele Carol al II-lea, asigurându-L de tot delotamentul nostru neprecupețit pentu Țară și Tron.

Alegerea făcută în persoana Domniilor Voastre ca Rezident Regal al acestui colț de Țară, a produs cea mai deosebită bucurie în sânul populațiunei musulmane, fiind o chezășie că doleanțele lor vor fi deacum înainte ascultate și soluționate cu mai părintească atențiune.

Subsemnații, în calitate de exponenți ai celei mai pașnice populațiuni din acest Ținut, ne facem ecoul următoarelor deziderate, cari așteaptă soluționarea lor dela Excelența Voastră:

1) Aplicarea întocmai a legii cultelor minoritare din anul 1928, publicată în Monitorul Oficial No. 89 din 22 Aprilie 1928, în ceiace privește organizarea Comunităților Musulmane.

2) O mai dreaptă salarizare a învățătorilor de limba turcă, dându-le posibilitatea traiului zilnic și neținând în seamă faptul că predau numai două ore pe zi.

3) Să se înființeze posturi de limba turcă pe lângă fiecare școală de Stat, chiar dacă numărul elevilor musulmani nu trece de 30. La școlile unde numărul elevilor trece de 30, să se înființeze posturi suficiente în raport cu numărul elevilor.

4) Titularizarea învățătorilor de limba turcă.

5) Inființarea unui post de sub revizor școlar, pentru învățământul mahomedan.

6) Bifurcarea învățământului în ultimele 4 clase ale seminarului musulman din Medgidia în așa fel în cât să producă absolvenți, de carieră învățători, sau hogi după pregătirea fiecăruia din ultimii ani

7) O mai dreaptă salarizare a clerului musulman.

9) In posturile de hogi și învățători să fie numiți de preferință absolvenți ai Seminarului Musulman din Medgidia.

9) Improprietărirea musulmanilor demobilizați, văduve și orfani de războiu

Având ferma convingere că dreptele noastre cereri de mai sus, îşi vor găsi o grabnică soluţionare, primiţi Vă rugăm expresiunea recunoştinţei întregei populaţiuni musulmane şi asigurarea de tot devotamentul şi consideraţiunea noastră.

Cemiyet hayriye.

(Mabâdı)

Kontrol komisionu

Madde 43. Heyet teftişiye üç ezadan murekkeptır.

Madde 44. Heyet teftişiye yani kontrol komisionu meçlis idarerenin moamelâtını teftış itmekte mukelleftır.

Maede 45. Heyet teftişiye hêr ne zaman isterse yaui ansızın meclıs idarenın cançelariyesine gidup istediği evrakı ve defterlerı muayene ve teftiş ider. Bu hususta kerek kiatup ve kerek kasiyer heyet teftişienin istediği evrakı ibraz itmekle mecburdirler.

Madde 46. Heyet teftisiye lâekâl iki ayda bir teftış itmekle mecburdırlar.

Madde 47. Heyet teftişiye icrai teftiş ide bilmek içun en az kendi azasından iki zât hazır bulmak lâzımdır.

Madde 48. Heyet teftişiye her defa vuku bulan teştişati neticesinde muşahedatını mubeiyen iki nuşka üzerine bir raport tenzim ider. Bu nushalardan birini meclis idareye virup digerini kendi evraclare arasında hifs ider.

Madde 49. Heyet teftişiye iştimai umumiden bir hafta evvel bir senelic muamelâtından muşahede itiği ahbali bir rapor tenzim ederek meçlis umumiye arzu ider.

Madde 50. Iç bu cemiyeti hayrienin esb bu mania hululiie feshına kârar virildıği tagdirde cemiyetin bütün nukut mevcudiyesı bil cumle emvalu menkûle ve gairi menkûlesile Silistre evkaf dairesine teslim idilir.

Un remediu minunat.

Mumar trăește fericit în cabana sa; el e sănătos, nesuferind de nici o infirmitate și nu este leneș. Din zorii zilei și până la apusul soarelui, Mumar lucrează harnic la întreprinderea a Societății de Palmiori din Africa ecuatorială. Munca sa este apreciată de superiorii săi și este ales ca supraveghetor. Mumar este prevăzător; el nu risipește banul câștigat, într'un cuvânt: e econom. El nu-și riscă banul jucând cărți sau la alte jocuri de noroc; el nu cumpără lucruri nefelicitoare; din contra—el cheltuește banii pentru a cumpăra obiectele cele mai necesare gospodăriei sale, iar ceeace-i rămâne—depune la cassa de economii. Mumar trăește astfel fericit cu familia sa.

Intr'o zi, însă, Mumar nu se simte bine; deși corpul său e fierbinte, el tremură de frig, se întinde pe pătura sa și nu poate lucra toată ziua. Când își dădu seama că are malaria, el luă zilnic 1 gram 300 de chinină, timp de 7 zile. Fapt miraculos: după 7 zile Mumar este complect vindecat și își poate relua lucrul.

Chinina este într'adevăr un remediu miraculos, care a salvat milioane de oameni bolnavi de paludism.

Comisiunea Paludismului depe lângă Societatea Națiunilor recomandă acum pentru prevenirea malariei o doză zilnică de 0 grame 400 de chinină pentru tot sezonul paludismului, iar pentru tratamentul acestei maladii—o doză zilnică de 1 gram, 1 gram 300 de chinină timp de 5—7 zile. In caz de recidivă—se procedează ca și prima oară.

آمریقا مسلمانلرینك بو كون جمعیت خیریهٔ اسلامیه ، (و اتحاد اسلام) و (جمعیت هلال احمر) نامنده اوچ چشید جمعیتلری واردر. بونلردن «جمعیت خیریهٔ اسلامیه » تشکل ایتدیکی وقت ، اولا « دیوتروویت» قصبه‌سنده هنری فابریقه‌سی جوارنده بر قطعهٔ ارضیه صاتون آلمشلر ، اورایه بر حمام ایله برده مسلمان مزارلغی انشا ایتدیرمشلردر .

دها دون کبی مسلمان اولان بیوك رتبه‌لی بر انکلیز ظابطنه حجاز قرالی ابن سعود حضرتلری قیزینی ویردیکی نكاحلادیغنی غزته‌لر یازدیلر . استانبول مفتیلکنك ویردیکی معلوماته نظراً بوندن برقاچ سنه اول نه قادار تورکیه‌ده مسلمان اولانلرك عددی دورت یوزه یقیندر . بوکون ایسه بلکه او قادار دها آرتمشدر. بونلرك ایچنده دوقتور، مهندس کبی بیوك یوکسك مسلك صاحبی متفنن ، متفکر آدملرده واردر .

حکومتلرندن آلدقلری بول پارایه طمع ایده‌رك بوتون دنیایی دولاشان و بوتون دنیا انسانلرینی خرستیان یاپمغه چالیشان میسیونه‌رلره رغماً اوروپانك آمریقانك منور ارباب عرفانی ، ارککك و قادینلری دین اسلامی طوعاً قبول ایتمکده‌درلر . هندیانك مجوسیلری ایسه فوج فوج اهتدا ایدرك دین اسلام ایله مشرف اولمقده‌درلر .

عصری مدنیت دکل ، یعنی عصری رزالت دکل؛ حقیقی مدنیت، مزیت علم و عرفان یوکسه‌لیرکن ملل سائره‌نك و غرضکار انسانلرك اسلامیت علیهنده بولندقلرینه قارشی ، دین اسلامك حقیقی فضیلتی ، وضعی مدنیتی ، عالم اسلامیت طرفندن تقدیر، تصویب، و تحسین ایدلنجه وتماميله آكلاشيلنجه ، بر کون کله‌جك بوتون دنیانك انسانلری بودین کزینی، بومبارك ومقدسی تمسیه جکاری حس اولنمقدادر .

مجیدیه‌لی حافظ لطیف

دوبروجه‌مزده مشهور ومعدود بر عائله‌دن یتیشمش وطلبه‌لکنده ذکاسیله معروف وممتاز محترم موسی افندینك مخدومی دوقتور ایوب افندی بیوك بر موفقیتله طبیه‌دن دوقتورات امتحانی قازانمشدر . نزرلی ، مسرتلی ، عرفانلی کونلره ارملك ، سعینك ثمره‌سنی اقتطاف ایتمك ایچون جناب یزداندن دیلر ابویتلرینی و کندیلرینی جاندن تبریك ایدر و حیاتنده بیوك موفقیتلر دیلرز .

بورا

عالم اسلامدن خبرلر

آمریقاده مسلمانلق حرکاتی ۱۹۰٤ سنه‌سنك ایلك دفعه‌نویورق شهرنده و حاضرده آمریقامسلمانلرینك شیخ‌الاسلامی اولان (الشیخ‌ساتی محمدالحضری) حضرتلری طرفندن واقع اولان دعوت اسلام ایله باشلامشدر .

شیخ حضرتلری اسلامیت حقنده‌دعوت‌وتبلیغاته باشلادیغی زمان نویورقده چیقان (آسیا) مجله‌سی ایله (نویورق تایمس) جریده‌سی محررلرندن‌واسلامك مشهورمعارضلرندن (میستر ویلیم هورسی) طرفندن شدتلی مقاومت واتهامارە معروض قالمشدر . بو اثناده آمریقا کنج مدنی قیزلرندن (ماری ویلیم) اسمنده بر قادین مسلمانلغی قبول ایتمش و بومسئله اوزرینه حرستیان روحانیلر یله میسیونه‌رلری اسلامیته هجوم‌ایتمکه باشلادقلرندن اوراده‌کی مسلمانلرده باشده (شیخ محمد الحضری) اولدیغی حالده اونلرك هجوملرینی ، تعرض و تجاوزلرینی رد ایتمکه‌ومدافعه‌ده‌بولنمغه باشلامشلرارادە‌آچیلان بومناقشه آمریقالیلر آراسنده محاسن اسلامك انتشارینه سبب اولمش و بو صورتله‌آمریقاده اسلامیت انتشاره باشلامشدر .

بوکون آمریقاده یوز یتمش بش بیك مسلمان بولنمقده‌در . بونلرك اکثریسی نویورق شهرنده ، شیقاغو دیه‌وترورویت و سانفرانسیسقو کبی بیوك شهرلرده یاشامقده‌درلر. بونلرك ایچنده همان اکثریسی تجار ، آووقات، دوقتور و متفنن عمله تشکیل ایتمکده‌در .

دائما يوكسلسون ، دائما ترقی ایتسون دائما آرزوسنه و املنه عن قريب الزمان نائل اولسون آمین آمین یا معین .

بو مناسبتمبجله ایله جماعته عرض تبریکات ایدرکن تابقیام محافظهٔشوکت و سعادتی من طرف الله موجود اولاد اسلامینك نور انور، مسرتلی ، عرفانلی کونلرینه‌ده ادراك و اقتطاف ایتمك شرفنی بخش واحسان بیورمسنی جناب حی لایموت و تقدس حضرتلرینك درگاه لطف اجابتندن نیاز ایلرم . وار اولکز امت محمد .

دوروستور سنجاغی قاضیسی
فوزی ابراهیم

مژده‌لر

بو سنه دوبروجه‌مزده پك قیمتلی ایکی تورك گنجك بیوك بر موفقیتله بکرش دارالفنونه‌کیردکلرندن دولایی کندیلرینی جاندن تبریك ایدر و اوزون عمرلر دیله‌رز . بونلردن بری رومانیانك باش‌مفتیسی ادهم افندینك قیزی ملیحه خانم و دیگری‌ده سیلیستره سنجاغی قاضیسی فوزی ابراهیم افندینك مخدومی عرفان افندیدر .

☼

سنجاغمزك مفتیلکنه سلیستره‌لی حاجی حافظ حسن افندی تعیین اولنمشدر. موفقیتلر دیله‌رز .

☼

دوبروجه‌نك الك بیوك عائله‌سندن یتیشمش یعنی معروف مرحوم کوستنجه‌لی تجار عبدالرحمن افندینك ومشهور مجیدیه‌لی مرحوم پریمار کمال افندینك طورونی مرحوم سلیمان افندینك مخدومی و سیلیستره سنجاغی قاضیسی فوزی ابراهیم افندینك قائم برادری دوقتور سالم افندی پك بیوك موفقیتله دوقتورلقده اصیل قالمه امتحانی قزانمشدر. کرك کندیلرینه و کرك والده‌لرینه و همشیره‌لرینه‌ربتون اقربالرینه عرض تبریك ایدر و اوزون عمرلر دیله‌رز .

☼

اوطوراسك ئەويكزده باشك صاچك كوبورتوب
صاغا سوز قتسام جوابى يوق تيامزداى ئەتوب كولەسك
أودن چيقماى اوتوراسك كوب شيطاناق بيلەسك

☼

بولدى ئەندى اوتورغانك دورت ياغيكا بر قارا
سنك كديكدا جوليكى جغلدى ئەندى اوقورا
كير مكتبكه سەندە اوقو صاغا كرەك اوقوماق
سنك ايچون ايش توكول يالكز كەتەن طوقوماق

☼

باباك ؛ آناك مكتب سنك ، سنى انسان ئەتەجك
فيلعجان تيبنده فال قارامق ئەندى سەندن كەتەجك
تاتار يارين ياشاماقنى سەندن اوموت أتەجك
ئەندى سەنسين جوروب كيكداى آلديمزدا كەتەجك

احمد حمدى كراى باى

دوروستور سنجاغى مسلمانلرينه

محترم جماعت ؛

مشرف اولديغمز عيد سعيد فطرى تبريك ايدر و جناب واجب العطايانك هيئت اجتماعيهٔ اسلاميه يه بخش واحسان بيورمش اولديغى نامتناهى انعام وفيوضاتك تجليات مسعوده سى جمله سندن اولارق ، بو مبارك بايرامى ادراك و مثوباتى اقتطاف شرفنه مظهر بولنيورز . بو مبارك كون بز مسلمانلره يكى اميدلرك ويكى سعادتلرك انكشافنه مژده جيدر . و مسلمانلر بو مبارك بايرامك قيمتنى وبيوكلكنى البته ادراك ايدرلر .

بو بايرامى ير يوزنده بشيوز ميليون مسلمان تسعيد ايتمشدر مع مافيه علمدار اسلاميت اولان ملتمزك اخلاقى ، روحى ، و قيمتنى الك رجين شرائط ايچنده

نەدن دوغه بیلەجکنی ایضاح ایدرکن سوزینەشوصورتلەباشلایور. ملتك فردلری و زمرەلری آراسنده فکرلرده ، دویغولرده ، قناعتلرده ، موازنت و استقرار میدانه کتیرمك ، یعنی معنوی تساند وجوده کتیرمك ایچون اجتماعی بر مخلوق اولان فردلرك اجتماعی و اقتصادی حاللرینی اصلاح ایدرك ، آرەدەکی دینفرقلری و حقسزلقلری اورتادن قالدیرمق ایجاب ایدر. فکرلری ؛ دویغولری، قناعتلری حرکت و حملەلری تشکیل و سوق ایدیجی معنوی بر قوت اولان ملی مفکوره بوندنصوکرەدرکه کنیش خلق کتلەسی طرفندن بنمسەنیر و معشری برماهیت آلیر.مشترك ملی حملەلر بوندنصوکره باشلار ملی مفکوره، حیاتك یکانه معناسی اولان بر دین شکلنی آلیر . حقیقی و ملی برلکده بوزامان تأسس ایدر . بویله اولمدقجه ملی مفکوره، محدود بر زمرەنك مالی اولارق قالیر حیاتی بر اهمیت قازانەماز .

اساساً ملتك هیئت عمومیەسنك رفاه و سعادتنی نظرده طوتمایان و خلق کتلەسنك بتون منفعتلرینی قاوراماسنده اونلرك سیاسی اجتماعی اقتصادی، حقوقی مساوات و حریتلرینی دوشونمەین بر مفکوره ملی دکلدر دییور .

ایشتە ! اصل بزمده آکلاتمق ایستەدیکمز نقطه بوراسیدر . ذاتاً دینك استهداف ایلدیکی غایه عمومی اولوب، انسانلرار اسنده دائمی برمساواتی کوزەتیر.

کوستنجه عسکری مفتیسی اسلام علی

نه صاقلاندك او قادار؟

آللا ، آللا تاتار قیزی نه صاقلاندك او قادار
باشیکا جابقان شالی شالك تامام بر جایلاو قادار
صووقی یوقسام هواسی ئەسکەن بوران قایاقدان
اوستوکدەکی بچیمسز قافتان تامام کله طوبوقدان

☼

چیقدا ظالمك طالب ئەت، قاشقردای ار کورتوب

مرزا بالا بك ، باشارديغی تاريخی كتابنده يازيلری علی الاصول؛ ملتجيلر آره‌سنده‌كی جريان مساوات فرقه‌لری ، فرقه‌لرده تأسيس و پروغرامی، ايده آلك تحقق اوغرنده صاواش ، قفقاسيا استقلالی آزربايجان استقلالی دولت قورولوشنده مساوات ؛ ۲۷ نيسان استيلاسی، استيلايه قارشی صاواش، مهاجرت ، مساواتك يكی پروغرام اساسلری ، مساوات تاكتيكی ۱۲ فصله آييرمشدر .

بو كتابده ، او ذات محترمك قوللانديغی لسانه ، طراز افاده‌سنه يازی اسلوبنه ، اونده كشف ايديله‌بيله‌جك سويه و سجيه قدرتنه حيران اولمامق ممكن دكلدر .

آزربايجانك استقلال مجادله‌سنی تعقيب ايدن فرقه‌يه بو كتابك وجود بولمسی اونلرك استهداف ايلدكلری بو كسك غايه‌لرينه واصل ، امللرينه نائل اولا بيلمه‌لری خصوصنده‌كی معنالری تماميله احتوا ايلديكی قناعتنی كتيرمشدر.

استقلاليتك بخش ايلديكی بتون نعمتلرك ذوقندن محروم اولارق ياشايان زواللی فرقه، وطنك تحسر ايلديكی استقلالنه قاووشه‌بيلمه‌سی ايچون صرف مساعيده بولنورلر كن اجرا آتلرندن حس ايلدكلری ذوقی سائر قرداشلره‌ده داديره بيلمك اوزره چيرپينارق ديورلر كه، استقلال جبهه‌مزده بولنان وطنداشلر وملی قورتولوش حركتمزك دوستلرندن مركب افكار عامه‌بروجه بالا ذكر ايتديكمز كبی مرزا بالا بك شكور سعينك ثمره‌سی اولارق ميدانه كتيرديكی كتابدن بزم ايچون حاصل اولان قناعتك عين اثری سزك اوزريكزده دخی كورلورسه بو عمومی قناعت قيمتلی محرريمز مرزا بالا دكلده هپمز ايچون پك ذوقلی برشی اولاجغی طبيعيدر ديورلر .

۳۳٤ صحيفه‌لك بو اثری ميدانه كتيرن ذات استقلال فرقه‌سنك ۲۵ سنه ظرفنده كچيرديكی حيات و صرف ايلديكی مساعيسنك انواع صفحاتنه دائر سرد مقال ايدر كن هر صفحه‌نك دوشونجه‌ووقوعاتلرينی كوز او كنده طوته‌رق هر خصوصده تطبيقنه احتياج كورولن نقطه‌لری يانه ياقيلا بيلديرمكده‌در .

او قيمتلی وجود كتابنك صو كنده الك مهم وقوتلی برنقطه‌يه تماس ايده‌رك ملتك مشترك مفكوره اطرافنده برلشمه‌سی مشترك اداره‌سی وحمله‌لر كوسترمه‌سی

الحسنةو جادلهم بالتی هی احسن » ـ احکام منیفهسنه اتباعاً حکمتله موعظهٔ حسنه و مناظرهٔ مستحسنه ایله قومنی ارشاده صرف اقدام بیوردقلری حالده قومندن بك آز ذوات اول حضرتك بو تعالم الهی یهسندن مستفید وارشادات نورانیه سندن متنبه اولوب قومنك اکثریت عظیمهسی ایسه شو تعلم علویه وارشادات نورانیه هیچ بر وجه ایله حسن تأثیر اجرا ایتمدیکندن بشقه ، آنلرك اول حضرت واصحابنه قارشی بغض و عداوتلرینی و کینلرینی جلب ایتمش وبغض وعداوت وکینلر کوندن کونه تزاید ایدهرك اول حضرت و اصحابی حقنده انلرده اذا و جفایی روا کورمهلرینه و نهایت وجود اقدسی اورتادان قالدیرمغه قرار ویرمهلرینه سبب اولمش ایدی .

بناءً علیه بامر الهی رسول اکرم افندیمز حضرتلری وطن اصیلیسنه قطع علاقه ایله مدینهٔ منورهیی شرف قدوملریله مشرف قیلمشلردی . فی الواقع رسول اکرم افندیمز حضرتلری مدینهٔ منورهیی تشریف بیوردقدن صوکره آز بر زمان ظرفنده اهل اسلامك عددی تکثر و قوتی تزاید ایدهرك وطن اصیلیسنه یعنی مکهٔ مکرمهیه کلمشلردر . حیاتلرك صوك دقیقهسنه قدر مکارم اخلاق ایله مشغول اولدیغندن بو خصوصده چوق بیوك موفقیتلر احراز ایتمشلردر . چونکه بر قومك بر ملتك و بر وطنك یوکسلمهسی او قومك ، او ملتك واو وطنك اخلاقی و تربیهسی ایله قائمدر . تربیهسز ملت محو اولور . تربیهلی ملت ترقی ایدهر و یوکسهلیر . ـ

بورا

آجی حقیقتلر طاتلی امللر

(اولکی نسخهنك مابعدی)

مساوانجیلك اوردوسنك یکرمی بش ییللق مجادلهسنده کی فعالیتك بو کونکی شرائط ایچنده سویلانه بیلهجك قسملرینی کندیسنه مخصوص بر احاطهسادهلیکیله افاده ایلمشدر .

ییل ۱ ایلول وتشرین اول ۹۳۸ صایی ۷ ـ ۸

یورا

علمی ، فنی ، ادبی آیلق مجموعه

مؤسسی: عرفان فوزی || سنه‌لك آبونه‌سی ۲۰۰ له‌ی

اسلامیتك بیوك پرنسیپلرندن بری‌ده « اخلاق » در .

بو خصوصده حضرت محمد ص . ع . م . افندیمز حضرتلری شویله بیورمشلردر . « انما بعثت لاتمم مکارم الاخلاق » یعنی بن مکارم اخلاقی اتمام ایچون بعثت اولندم . فی الواقع بوتون انبیاء عظام حضراتی تبلیغ احکام و ارشاد انام وظیفه‌سیله مکلف اولدقلری و انجق بو صورتله تکملات بشریه‌نك حصولنه ساعی بولندقلری جهتله اول امرده بوتون همتلرینی ، بوتون قوتلرینی ، یالکز ارشاد انام و تبلیغ احکام جهتلرینه صرف ایله اکتفا ایتمشلردر .

فقط انسانلرده حسب الفطرت هوسات حیوانیه ملکات انسانیه‌یه غالب و بناءً علیه انسانلر علی الاکثر تغلب و تحکم طریقیله جمع امواله راغب اولدقلرندن انبیاء عظام حضرتلرینك بو مساعی خداپسندانه‌سی لایق و جهله ثمره دار اوله‌میوب بعثتلرنده‌کی مقصد علوینك حصولنه مانع اولمق ایچون اکثر ناس کرك کندیلرینه و کرك دعوتلرینه اجابت و امرلرینه اطاعت ایتمش اولان امتلرینه اظهار حصومتدن ومال و جانلرینه تعرضه جرئتدن خالی قالمدقلری ایچون چوق اوغراشمش و اونلرله مقابله و حتی محاربه بیله ایتمشلردر .

سائر انبیاء عظام حضراتی کبی رسول اکرم ص . ع . م . افندیمز حضرتلری دخی ابتدای بعثتلرنده مکهٔ مکرمه‌ده اون اوچ سنه یالکز مکارم اخلاق تعلیمه بذل اهتمام و اشبو آیت جلیله‌سنك « و ادع الی سبیل ربك بالحکمة والموعظه

Yll 1 Octombrie-Noembrie 1938 No. 7-8

بورا

علمی ، فنی ، ادبی آیلق رساله

تورك و تاتارك عين عرق ، عين قان
و عينى نسل اولديغنى اونوتمايالم .

ادارهخانه : سیلستره‌ده ، پلونه جاده‌سنده نومرو ١٦